

ROMÂNIA ÎN NATO ȘI UE – ȘANSA MODERNIZĂRII

Privită în contextul geopolitic și geostrategic actual, cât și prin prisma elementelor de distincție din punct de vedere al identității statale și culturale, diagrama *România – NATO / România – UE*, stă sub semnul interesului comun canalizat, în primul rând, pe valori comune și, implicit, pe interese colective ale partenerilor angrenați în cele două structuri organizaționale. De remarcat în acest context este dimensiunea bilaterală a implicării României în organismele menționate, respectiv cea politico-militară, reprezentată de NATO (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord), care are valențe preponderent militare și cea a construcției suprastatale în permanentă extindere și dezvoltare – Uniunea Europeană, ambele generând în egală măsură pentru țara noastră atât obligații de natură politico-militară privind securitatea, cât și de natură economică, socială, instituțională, culturală etc.

Aflându-ne într-o epocă cu permanente mutații și transformări la nivel interinstituțional și statal, se delimitează tot mai pregnant necesitatea constituirii unui filon bine structurat pe elementul „*identitate comună europeană*”, în contextul interdependenței României cu statele membre din cadrul NATO și UE, în scopul realizării obiectivelor propuse, cele de complementaritate și funcționalitate bilateral avantajoase.

Fiind partener cu drepturi egale, atât în NATO, cât și în UE, acțiunea României, în sensul interoperabilității pe toate planurile cu cele două organisme, trebuie focalizată pe solidaritate, creștere economică, promovarea democrației etc, în condițiile în care fenomenul globalizării se delimitează, atât ca o caracteristică de competitivitate bazată pe mărirea pieței interne, a performanțelor economice, a stabilității monedei comune, cât și ca o rezultată pe nivelul tehnologiilor, al coeziunii sociale și al stabilității interne, toate acestea sub spectrul influenței politice și a puterii militare ale statelor care compun aceste sisteme integrate pentru globalizare.

Luând în considerare dimensiunea internațională a implicării și participării țării noastre la proiectele comune de apărare și securitate colectivă promovate de cei doi actori mondiali, considerăm de o importanță deosebită corelația securitate – apărare, respectiv complementaritate între NATO și UE, concretizată în preluarea Balcanilor de către UE în ceea ce privește securitatea regională, participarea cu ponderea cea mai mare a NATO la securitatea Afganistanului și, eventual, într-o parte a teritoriului irakian, precum și dezvoltarea Forței de Răspuns NATO pentru misiuni de securitate în afara teritoriului alianței. În ceea ce privește România, aceste elemente sunt de natură a delimita și mai clar opțiunile pe care țara noastră trebuie să le urmeze în cadrul acestor două entități, respectiv de standardizare a propriilor structuri conform diagramelor relaționale, de eficientizare a comunicării și soluționării aspectelor de orice natură pe timpul parteneriatelor zonale sau regionale, ca și de pregătire permanentă a infrastructurii umane, materiale și decizionale de a răspunde într-o manieră promptă și profesionistă angajamentelor stabilite cu aceste structuri; de remarcat este însă faptul că, toate aceste elemente acțional-funcționale, trebuie să fie exprimate în contextul celor cinci principii fundamentale ale relațiilor euroatlantice, și anume:

- dezvoltarea permanentă a consultării și cooperării între UE și NATO, pe baza respectului reciproc, al autonomiei fiecăruia în probleme ce privesc luarea deciziilor;
- consultarea, cooperarea și transparența totală în scopul identificării celor mai potrivite reacții militare în caz de criză, bazate pe rapiditate și gestionare eficace a proceselor și fenomenelor în derulare;
- respectarea naturii diferite dintre NATO și UE în plan organizațional;
- angajamentul fiecărei organizații de a trata cu celelalte similare de pe poziții de egalitate;

➤ aplicarea principiului nediscriminării, din partea niciuneia dintre părți, față de niciuna dintre țările membre.

Privită prin prisma apartenenței la Europa de sud-est, dar în contextul deschiderii către noi etaloane politico-militare și civilizaționale occidentale, șansa oferită României spre modernizare și integrare în acest spectru, trebuie analizată în corelație cu viziunile geopolitice ale partenerilor euroatlantici și europeni, concretizate pe trei mari probleme de geostrategie, în mod egal opozabile țării noastre, care constau în:

- ❖ necesitatea trecerii de la Europa punctelor cardinale la o nouă zonare europeană, care să fie mai bine adaptată la marile evenimente continentale și intercontinentale în curs de desfășurare;

- ❖ necesitatea regionalizării zonei de sud-est în câteva arii distincte, după criterii și caracteristici ce aparțin statelor ori spațiilor care la compun, în scopul unei mai bune interoperabilități generate, în principiu, de afinități în plan social și istorico-cultural;

- ❖ posibilitatea redefinirii locului și rolului fiecărei regiuni în contextul zonal și regional pentru securitatea și apărarea colectivă/comună.

Evoluția către aceste standarde este condiționată de activarea în mod cât mai eficient a principalelor dimensiuni de acțiune și contact, respectiv: dimensiunea politică, economică și cea militară; astfel, din punct de vedere politic, acțiunea României ca furnizor de securitate colectivă, este rezultatul raportului dintre sursele de insecuritate locale sau regionale și interesele statelor sau regiunilor zonal și general europene. În acest context, punctul de vedere unanim acceptat este acela potrivit căruia *convergența, complementaritatea, cooperarea și colaborarea* tuturor factorilor de decizie pentru *controlul* relațiilor bilaterale reprezintă cea mai benefică garanție de securitate, în scopul integrării și dezvoltării zonal-regionale.

Din punct de vedere economic, abordarea problemelor de acest tip conduce la evidențierea unor aspecte geoeconomice europene și nu numai, cu impact asupra economiei românești sub spectrul necesității racordării sale la zonele de dezvoltare ale lumii. În aceste condiții, considerăm că România trebuie să pună în evidență trei elemente principale, și anume:

- ✓ poziționarea în avangarda statelor care dinamizează fenomenele și procesele economice zonale;

- ✓ constituirea în element de legătură economică între zonele europene și regiunile acestora;

- ✓ prefigurarea ca model de integrare în configurațiile economice europene viitoare.

În ceea ce privește dimensiunea militară, țara noastră trebuie să stabilească și să operaționalizeze cu fermitate locul, rolul, ponderea, intensitatea, misiunile și managementul structurilor sale militare sau de tip militar, în diferite acțiuni pe timp de pace, criză sau război. Apreciindu-se aportul României la securitatea colectivă în ultimul deceniu, se poate afirma că acesta a fost constant și consistent, caracteristici definitorii ale unui adevărat membru NATO.

Iată de ce, este imperios necesar ca România să acționeze în sensul realizării apărării comune europene (UE) și a apărării colective euroatlantice (NATO) de o manieră complementară cu procesul de adaptare și transformare permanentă al celor două organisme internaționale la realitățile și provocările noului mileniu.

Luând în considerare binomul NATO – UE, în contextul obiectivelor comune celor doi parteneri pe scena politică și militară actuală, România trebuie să-și promoveze programele partenoriale ținând cont de dualitatea relațiilor cu ambii actori mondiali; astfel, se conturează linia comună de urmat între promovarea și dezvoltarea IESA (Identitatea Europeană pentru Securitate și Apărare), în interiorul NATO, și Politica Europeană de Securitate și Apărare – PESA, luând în considerare diferența de capacități militare dintre SUA și statele UE, evidențiată mai ales în timpul crizei din Kosovo.

Obiectivele țării noastre, în această direcție trebuie să se înscrie în aria de măsuri privitoare la combaterea corupției, transparența mediului de afaceri, susținerea acordată statelor care combat corupția, aplicarea prevederilor Convenției ONU de specialitate, consolidarea relațiilor dintre România și statele membre NATO (Marea Britanie, Italia, Franța, Germania etc.), ca și cu cele membre UE (Belgia, Franța, Italia, Germania, Luxemburg, Olanda etc.).

În același context, România trebuie să fie conștientă de interesele sale naționale, care sunt sprijinite de prezența militară americană pe teritoriul său, sporind astfel securitatea statului și contribuind la accelerarea transformării NATO într-un instrument de promovare a securității în zona Orientului Mijlociu și, eventual în bazinul Mării Negre.

Aceasta nu împiedică însă, consolidarea și fundamentarea pe mai departe a apartenenței la UE, care se constituie într-un „fenomen”, am putea spune, mult mai profund; în această direcție, România are datoria de a promova valorile comune, legăturile istorice, culturale, economice și de civilizație, în contextul principiului politic potrivit căruia relațiile bune cu o țară nu le exclud pe cele privilegiate cu alte țări.

Nu sunt excluse, de asemenea, nici măsurile speciale pe care țara noastră trebuie să le aplice în domeniile concurenței, justiției și afacerilor interne, angajamente asumate conform tratatelor desfășurate cu ocazia negocierii capitolului de preaderare la UE.

Având în vedere elaborarea de către Uniunea Europeană a unei Strategii Comune de Securitate, care identifică drept amenințări terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă, conflictele regionale, statele „eșuate” și criminalitatea organizată, modernitatea și actualitatea măsurilor întreprinse de țara noastră trebuie să constea în acțiunea sub spectrul global al Uniunii, militarea pentru formarea unei „ordini multilaterale eficiente”, promovarea activităților preventive, accelerarea și punerea în evidență a factorului de ordin activ prin dezvoltarea unor forțe rapide și flexibile, precum și punerea la dispoziție de o manieră comună, a resurselor sale strategice. Concomitent cu toate aceste direcții de acțiune, este foarte importantă probarea prin angajamente concrete și acțiuni practice a satisfacerii intereselor comunitare și de alianță în cazul unor eventuale tensiuni interatlantice pe diverse teme.

În ceea ce privește apartenența teritorial-culturală la Regiunea Balcanică de la aderarea României în NATO/UE, rolul țării noastre de „tampon” între inițiativa de remodelare regională a sistemului de relații dintre state (promovată, atât de SUA, cât și de NATO și UE) și realitățile geopolitice ale spațiului amintit s-a consolidat permanent și rezidă în continuare în asistența tehnică acordată statelor din Peninsula Balcanică aspirante la calitatea de membru NATO, schimburile de experiență, cooperarea pentru reforma armatelor, democratizare și adaptarea doctrinelor, țara noastră servind ca o verigă de legătură între membrii tradiționali ai Alianței Nord-Atlantice și aspiranți.

Nu în ultimul rând, în contextul cooperării balcanice și a relațiilor de bună vecinătate cu statele acestui spațiu, România probează maturitatea instituțional-statală și confirmă o dată în plus șansa modernizării sale parteneriale prin promovarea modelului românesc de respectare a drepturilor omului, inclusiv a drepturilor minorităților.

Aceasta se concretizează în participarea categoriilor de persoane mai sus menționate la viața culturală, economică și politică, în acordarea de șanse egale, în toate domeniile de activitate, tuturor cetățenilor săi, ca și prin evitarea de a stimula conflictele interetnice și luarea unor poziții oficiale privind asigurarea drepturilor românilor balcanici; ne referim aici, la acțiunile violente ale administrației de la Belgrad contra importantei comunități vlahă din Valea Timocului, în anul 2004.

Concluzionând, putem afirma faptul că România, prin apartenența sa bidimensională la cele două foruri mondiale, NATO, respectiv UE, a primit responsabilitatea de a se integra și de a participa în mod complementar la activitatea acestor instituții și, luând în considerare cele arătate în prezentul material, opinăm că, până în prezent, s-a achitat cu succes și în mod profesionist de sarcinile primite.

Conduita și maniera coerentă de tratare a indicatorilor de standard și relaționali, ne îndreptătesc să enunțăm faptul că, în prezent, țara noastră reprezintă un partener viabil, stabil și competent pe harta politică și strategică a noului mileniu.

Drd. Andrei Fodor

BIBLIOGRAFIE:

- ✓ Balaban, Constantin-Gheorghe, *Strategia Securității Naționale este elaborată definitiv?*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002;

- ✓ Bădălan, Eugen, Frunzeti, Teodor, *Forțe și tendințe în mediul de securitate european*, Editura Academiei Forțelor Terestre, 2003;
- ✓ Chiciudean, Ion, *Imaginea de țară și securitatea națională*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002;
- ✓ Frunzăverde, Sorin, Onișor, Constantin, *Europa de sud-est. Dimensiuni principale de securitate*, Editura A'92, 2004;
- ✓ Dr. Frunzeti, Teodor, dr. Zodian, Vladimir, coordonatori, *Lumea 2007. Enciclopedie Politică și Militară (studii strategice și de securitate)*, București, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, 2007;
- ✓ Iliescu, Ion, *Integrare și globalizare. Viziunea Românească*, Editura Presa Națională, 2003
- ✓ Năstase, Adrian, *România într-o Europă Unită*, Institutul Social Român, 2003
- ✓ Niciu, Marțian, *Organizații internaționale guvernamentale*, Iași, Editura Fundației „Chemarea”, 1995;
- ✓ Oprea, Gabriel, Onișor, Constantin, Timofte, Radu, *România – integrare și securitate*, București, Editura Balcanii și Europa, 2005.